

**Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti
ze 17. června 2019**

**Obce ministroví: zastavte výběr místa pro úložiště, dokud nebude hotový zákon
Předložený návrh ministerstva bude nutné přepracovat**

Starostové obcí dotčených výběrem konečného hlubinného úložiště vysoceradioaktivních odpadů se dnes potkají s ministrem průmyslu a obchodu Karlem Havlíčkem a sdělí mu své připomínky k návrhu zákona, který připravil jeho úřad [1]. Platforma proti hlubinnému úložišti vyslovuje zklamání nad předloženou podobou, která vznikala bez konzultací s obcemi. Konkrétní výhrady jsou v příloze tiskové zprávy. Platforma hodlá požádat o zastavení prací na vyhledávání úložiště do doby, než budou platit takové zákony, které zajistí rovnoprávnější postavení dotčených samospráv vůči státní správě a které umožní obcím i veřejnosti účinně hájit své oprávněné zájmy při rozhodování o nakládání s radioaktivním odpadem.

Návrh zákona, který dostaly obce k připomínkám, nenaplnuje požadavky atomového zákona ani Směrnice Euratom na respektování zájmů dotčených obcí a účinnou účast veřejnosti při rozhodování o úložišti [2]. Návrh vychází z chybného přesvědčení státních úředníků, že pokud jsou obce účastníky správního řízení, je respektování zájmů těchto obcí dostatečně zajištěno. To ale vyvrací nejen bohatá praxe, ale také dříve provedené právní analýzy i několik let starý názor Ministerstva průmyslu a obchodu [3].

Jestliže navíc nyní předkladatelé návrhu uvažují stanovit zákonem, že vyhledávání, příprava a stavba úložiště mají být ve veřejném zájmu, pak zájmy obcí budou již předem odstaveny na vedlejší kolej. Stavba a provoz zařízení, kde spočinou vysoce radioaktivní odpady, výrazně a prakticky natrvalo zasáhnou do života obyvatel žijících ve vybraném regionu. Vzhledem k výjimečnosti takového projektu je nezbytné, aby obyvatelé dotčené lokality byli s jeho realizací srozuměni a vyslovili s ní souhlas. Je to princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých státech.

Zásadním problémem je také čas, protože běžným legislativním procesem není možné zákon přijmout tak, aby mohl být použit při povolování průzkumných území pro geologické práce a při stanovování chráněných území pro stavbu úložiště a bez toho ztrácí zákon smysl. Proto by práce měly být zastaveny, dokud nebude zákon dohodnut a v platnosti. Ministerstvo průmyslu a obchodu nyní i přes zpoždění prací trvá na schváleném harmonogramu výběru úložiště. Tedy vybrat dvě vhodné lokality pro úložiště v roce 2022 a do roku 2025 schválit lokalitu finální.

Petr Klásek, starosta Chanovic a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Po zákoně, který by zajistil práva obcím a lidem v nich žijících, voláme od počátku. Opětovně si uvědomujeme mimořádnost, ojedinělost, nebezpečnost a dlouhodobost uvažovaného úložiště. Předložený návrh zákona nic směrem k obcím neřeší. A je zde zvyšující se tlak na zužování lokalit. Musí se nejprve určit obecná závazná pravidla a podle nich postupovat. Ne, naopak.“

Mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti

Petr Klásek, starosta obce Chanovice

tel.: 606 745 795, e-mail: obec.chanovice@email.cz

Platforma proti hlubinnému úložišti sdružuje 47 členů (32 obcí a měst a 15 spolků) za účelem prosazování takového způsobu hledání řešení problému vyhořelého jaderného paliva a radioaktivních odpadů, který bude otevřený, průhledný a v němž obce a veřejnost budou mít zákony dostatečně garantované možnosti hájit své oprávněné zájmy. www.platformaprotiulozisti.cz

Další informace může poskytnout:

Petr Klásek, starosta obce Chanovice a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti, tel.: 606 745 795, e-mail: obec.chanovice@email.cz

V příloze:

Stanovisko a připomínky Platformy proti hlubinnému úložišti k Návrhu věcného záměru zákona

Poznámky:

[1] Návrhu věcného záměru zákona o zapojení dotčených obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech a k povolení provozování úložiště radioaktivních odpadů z 19. 6. 2019

[2] Nový atomový zákon č. 263/2016 Sb., v paragrafu 108 odstavec (4) předpokládá: „*Postup při stanovení průzkumného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při stanovení chráněného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při povolování provozování úložiště radioaktivního odpadu a postup, jak zajistit respektování zájmů obcí, kterým náleží příspěvek z jaderného účtu dle § 117 odst. 1, a jejich občanů v těchto procesech, stanoví zvláštní zákon.*“

Směrnice Rady 2011/70/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem ve svém článku 10 Transparentnost, odstavci 2 požaduje: „*Členské státy zajistí, aby veřejnost měla v souladu s vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními závazky potřebnou příležitost účinně se účastnit procesu rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.*“

[3] Z odůvodnění MPO pro vládu k věcnému záměru zákona o zapojení obcí do výběru lokality hlubinného úložiště vysokoaktivních radioaktivních odpadů v roce 2016: „*Právní předpisy nijak nezohledňují výjimečnost stavby hlubinného úložiště a neobsahují v tomto směru ohledně postavení obcí žádná zvláštní oprávnění. Proces výběru lokality pro umístění hlubinného úložiště lze považovat za tak nestandardní a jedinečný dlouhodobý proces, kdy existuje zájem na co největším zapojení obcí a jejich zainteresování na výběru lokality (jak bylo uvedeno, umístění úložiště bude mít v podstatě trvalý význam pro zvolenou lokalitu), že lze považovat za nedostatek, pokud postavení obcí v procesu výběru lokality úložiště nepřekračuje uvedený standardní rámec oprávnění vyplývající z uvedených typů správních řízení a dalších procesů. Jako problém se zejména jeví okolnost, že právní předpisy nestanoví požadavek vyžádat si od dotčených obcí v určité fázi procesu výběru vhodné lokality souhlas se záměrem umístění hlubinného úložiště v dané lokalitě, jehož udělení by bylo podmínkou pro zahájení další fáze řízení vedoucí k jeho umístění.*“

Mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti

Petr Klásek, starosta obce Chanovice

tel.: 606 745 795, e-mail: obec.chanovice@email.cz